

очень точная обсерватория, позволяющая древним британцам проводить астрономические наблюдения и вычисления. Но точного толкования загадок этого сооружения не существует и по сей день.

К. Анищенко

ОСНОВНЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ ДРЕВНЕПЕРСИДСКОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ: ТЕХНОЛОГИИ, НАУКА, КУЛЬТУРА

Персидская цивилизация – одна из древнейших в мире. Она была господствующей на Востоке и в Средней Азии. Основа экономики в древней Персии – сельское хозяйство, то есть большое значение имело географическое положение. Персы разработали уникальную систему каналов-колодцев. Получило широкое распространение искусственное орошение с помощью дамб и каналов. В империи Ахеменидов был хорошо развит водный транспорт: например, в 520 году до н.э. был реконструирован канал между Нилом и Красным морем. Достижением персов была их исключительно эффективная почтовая служба. Клинопись была изобретена во время Дария для записи его дел и лишь частично схожа с шумерскими и аккадскими системами письма. Три знака использовались для написания гласных, 33 – для согласных, а 8 – для написания знаков, обозначающих целое слово. Персидский считался языком интеллигенции.

Первой известной нам надписью на древнеперсидском была *Бехистунская надпись*, сделанная примерно в 522 году до н.э. У персов сохранилось несколько жанров национальной поэзии, например, *рубай*, *бейты*. Старейший памятник древнеиранской литературы – *Авеста*, сборник священных текстов зороастрийцев. В Авесте было 348 глав, или «наски», объединенных в 21 книгу, каждая из книг соответствовала слову зороастрийской молитвы Ахуна Ваирья или Датик.

Древнеперсидская архитектура наиболее широко представлена зороастрийскими храмами. Большинство сооружений были деревянными, а каменные здания повторяли их. *Гробница Кира в Пасагардах*, а также гробницы его преемника Дария были камерами 3,16 на 2,18 метра в шестиступенчатой пирамиде из известковых блоков, а сами Пасагарды представляли собой плато, окруженное горами и защищенное цитаделью.

Древняя Персия сыграла значительную роль в формировании азиатского и европейского искусства.

Д. Берастава

СТАЎЛЕННЕ БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ ДА ПРАБЛЕМЫ «РУСКАГА СВЕТУ»

«Рускі свет» далека не новая ідэя, але тэрмін у актыўным ужытку з’явіўся толькі ў пачатку ХХІ стагоддзя. Зараз гэтае словазлучэнне часцей за ўсе можна пачуць ад Патрыярха Кірыла. Ён выказваецца за захаванне таго культурнага адзінства, якое нарадзілася яшчэ ў Кіеўскай Русі. Трыма асноў-

нымі слупамі «Рускага свету» ён лічыць агульную рускую мову, агульную гісторыю і агульную рэлігію. У зборніку артыкулаў «Рэлігія і грамадства» нас зацікавіла адно апытанне, якое паказвае стаўленне беларускай моладзі да гэтай канцэпцыі. Карціна выглядае наступным чынам: 19,3 % бачаць у такім саюзе страту незалежнасці і суверэнітэту, 21,3 % лічаць, што Беларусь мае сваю ўласную культуру і гісторыю, 20,4 % называюць такі саюз утапічным, яшчэ 19,4 % бачаць у гэтым перспектывы накірунак развіцця знешняй палітыкі Беларусі. Абсалютная меншасць адзначыла ў гэтай ідэі вяртанне да гістарычных і культурных вытокаў. Колькасці апытаных мы не ведаем, таму ацаніць аб'ектыўнасць даволі складана, але нас зацікавіла менавіта матывацыя апытаных студэнтаў, што прымусіла іх даваць тыя ці іншыя адказы.

Аналіз адказаў моладзі паказвае, што большасць з такім аб'яднаннем не згодна па шэрагу прычын. Па-першае, сёння ў свеце рэлігія стаіць далёка не на першым месцы. Асабліва для моладзі агульная праваслаўная вера гучыць не вельмі важкім аргументам для аб'яднання, бо ў большасці сваёй апытаныя – атэісты. Агульнасць гісторыі таксама ўспрымаецца «свядомай» моладдзю неадназначна. Руская мова хоць і з'яўляецца на сённяшні момант мовай амаль усіх жыхароў у Беларусі, але роднай насельніцтва лічыць беларускую. Магчыма, моладзь мае на ўвазе захаванне сваёй нацыянальнай ідэнтычнасці, мовы і культуры, якія і ў незалежнай Беларусі не развіваюцца, а пры такім аб'яднанні і наогул могуць знікнуць.

Канцэпцыя не карыстаецца падтрымкай, бо не да канца аформленая і грунтоўная. Насельніцтва разумее яе хутчэй інтуітыўна і вельмі часта няправільна. Так, ідэя культурнага аб'яднання маладымі людзьмі ўспрымаецца як палітычнае аб'яднанне, бо чуюць гэты лозунг ад папулярных палітыкаў. Адсюль думкі і пра страту суверэнітэту, і пра выгадны эканамічны саюз, чым «Рускі свет» не з'яўляецца. Калі Патрыярх і ўсе прыхільнікі гэтай ідэі жадаюць, каб яна ўспрымалася насельніцтвам станоўча, а не насцярожана, яна павінна быць добра абгрунтавана і растлумачана, бо аргументы, якія існуюць сёння альбо не прымаюцца моладдзю, альбо разумеюцца няправільна.

О. Ворона

СЕКСУАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА РАЗНЫХ СТРАН

Актуальность данной темы обусловлена той активностью, с которой она используется в политике, и сексуальной революцией, которую мы сегодня переживаем. Проблема места, роли и отношения к женщинам сегодня стоит достаточно остро и требует от нас понимания различий положения женщин в разных странах. Активное углубление отношений Республики Беларусь со странами арабского мира, Китаем, Индией требует понимания особенностей их сексуальной культуры, чтобы полнее использовать активность женщин в устойчивом развитии стран мира.

Культурные традиции предписывают индийскому мужчине сохранять дистанцию в общении с женщинами, относиться к ним как к своим матерям